

Sygn. akt III AUa 1690/15

POSTANOWIENIE

Dnia 6 maja 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Lucyna Ramlo
Sędziowie:	SSA Maria Sałańska - Szumakowicz SSA Alicja Podlewska (spr.)
Protokolant:	stażysta Katarzyna Kręska

po rozpoznaniu w dniu 6 maja 2016 r. w Gdańsku

sprawy W. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

od wyroku Sądu Okręgowego we Włocławku IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 lutego 2013 r.,
sygn. akt IV U 929/11

postanawia:

uchylić zaskarżony wyrok i umorzyć postępowanie.

SSA Alicja Podlewska SSA Lucyna Ramlo SSA Maria Sałańska - Szumakowicz

Sygn. akt III AUa 1690/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 06.10.2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił przyznania W. W. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, jako podstawę prawną wskazując art. 57 i 58 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227 ze zm.) Organ rentowy wyjaśnił, że zgodnie z orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 05.09.2011r. ubezpieczony uznany został za częściowo niezdolnego do pracy od 27.09.2007r. W 10-leciu przed zgłoszeniem wniosku o rentę w okresie od 02.07.2001r. do 01.07.2010r. i w 10-leciu przed powstaniem niezdolności do pracy tj. od 28.09.1997r. do 27.09.2007r. ubezpieczony nie udowodnił okresów ubezpieczenia. Łączny staż ubezpieczeniowy W. W. wynosi 15 lat, 10 miesięcy i 27 dni. Pozwany zaliczył ubezpieczonemu okresy ubezpieczenia: w Polsce 15 lat, 6 miesięcy i 29 dni, w Austrii

4 miesiące. Zakład nie uwzględnił okresów od 15.05.1981r. do 30.06.1983r., od 01.07.1983r. do 30.11.1983r., od 15.07.1986r. do 31.01.1987r.

W. W. wniósł odwołanie od powyższej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i podniósł, że jest ona dla niego krzywdząca, niehumanitarna oraz sprzeczna z Konstytucją RP. Kwestionując zasadność wydanej decyzji wnioskodawca opisał historię zatrudnienia od 15 marca 1970r. do 17 maja 1996r.

Nadto ubezpieczony wskazał, że podczas wykonywania prac fizycznych doznał urazu stawu kolanowego prawego oraz kręgosłupa, jednocześnie znacznie pogorszył się stan jego pooperacyjnego ucha prawego połączonego z całkowitą głuchotą i ciągłym stanem zapalnym. Odwołujący wskazał, że obecnie cierpi na postępujące zeszywniające zwyrodnienia całego kręgosłupa połączone z dużymi dolegliwościami bólowymi, zwyrodnienia stawów obwodowych ze szczególnym uwzględnieniem pourazowego stawu kolanowego prawego, co bardzo ogranicza jego zdolności ruchowe i uniemożliwia normalne funkcjonowanie i podejmowanie wysiłku fizycznego.

Mając na uwadze zaprezentowane okoliczności W. W. wniósł o uchylenie zakwestionowanej decyzji i przyznanie mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy oraz uwzględnienie do okresów składkowych okresu pracy od 15.05.1981r. do 30.06.1983r. i od 01.07.1983r. do 30.11.1983r. w O.Z.G.T. P.T.T.K. O/B. jako osoby współprowadzącej działalność Bufetu Gastronomicznego kat. IV w (...) Wycieczkowym oraz okresu od 15.07.1986r. do 31.01.1987r. jako osoby prowadzącej Punkt Skupu (...) przy ul. (...) w C..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji i wniósł o oddalenie odwołania, a w przypadku kwestionowania przez wnioskodawcę daty powstania niezdolności do pracy, o odrzucenie odwołania na zasadzie art. 477⁹ § 3¹ k.p.c.

Wyrokiem z dnia 26 lutego 2013r. Sąd Okręgowy we Włocławku – IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (sygn. akt IV U 929/11) zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy W. W. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 lipca 2011r. na stałe (punkt 1); stwierdził odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (punkt 2).

Sąd Okręgowy stwierdził, iż ubezpieczony spełnił przesłanki do nabycia prawa do renty wynikające z przepisów art. 57 ust 1 i 58 ust 1 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, gdyż – po przeprowadzeniu postępowania dowodowego (opinia biegłego laryngologa) ustalił, iż ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy od dnia 04.04.1998r., niezdolność powstała w ciągu 18 miesięcy od ustania ostatniego okresu ubezpieczenia tj. od dnia 17.05.1997r., a w dziesięcioleciu przed datą powstania niezdolności jego staż ubezpieczeniowy wynosił 5 lat 9 miesięcy 22 dni.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy, zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 477⁹ § 3¹ k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i nieodrzućenie odwołania. Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i odrzućenie odwołania. W uzasadnieniu apelujący umotywowwał podniesiony zarzut i wnioski, w szczególności wywodząc, że jeżeli dopiero w trakcie postępowania sądowego ubezpieczony zaczął kwestionować datę powstania niezdolności do pracy określona w orzeczeniu lekarza orzecznika ZUS z dnia 5 września 2011r., to odwołanie powinno podlegać odrzućeniu.

Postanowieniem z dnia 13 lutego 2014r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku – w sprawie III AUa 927/13 uchylił zaskarżony wyrok Sądu I instancji z dnia 26 lutego 2013r. i odrzućił odwołanie W. W. od decyzji organu rentowego z dnia 06.10.2011r.

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd odwoławczy wyjaśnił, iż uchylił zaskarżony wyrok i odrzućił odwołanie, gdyż Sąd I instancji naruszył art. 477⁹ § 3¹ k.p.c. Przepis ten zawiesza dopuszczalność drogi sądowej do czasu wyczerpania dwuinstancyjnego postępowania orzeczniczego w organie rentowym i dlatego sąd obowiązany jest odrzućić odwołanie od decyzji w sprawie świadczeń uzależnionych od stwierdzenia niezdolności do pracy, oparte wyłącznie na zarzutach

dotyczących orzeczenia lekarza orzecznika ZUS, jeśli zainteresowany nie wniósł od jego orzeczenia sprzeciwu do komisji lekarskiej ZUS.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, wskazanej w omawianym przepisie „wyłącznie” nie przekreśla jakkolwiek inny niż odnoszący się do lekarza orzecznika zarzut, a zwłaszcza irrelevantny dla wnioskowanego świadczenia, gdyż stanowiłoby to obejście dwuinstancyjnego postępowania dotyczącego orzecznictwa lekarskiego przed organem rentowym. Sąd Apelacyjny uznał, iż w odwołaniu od decyzji organu rentowego ubezpieczony kwestionował orzeczenie lekarza orzecznika ZUS, od którego nie wniósł sprzeciwu i jednocześnie wniósł uwzględnienie do okresów składkowych okresu pracy od 15.05.1981r. do 30.06.1983r. i od 01.07.1983r. do 30.11.1983r. oraz okresu od 15.07.1986r. do 31.01.1987r. Według Sądu odwoławczego wskazane wyżej okoliczności pozostają bez wpływu – w rozpoznawanej sprawie - na prawo do spornego świadczenia, przez co ich zgłoszenie obok zarzutów odnoszących się do orzeczenia lekarza orzecznika nie legitymuje sądu do merytorycznego rozpoznania sprawy.

Wskutek skargi kasacyjnej W. W. od powyższego orzeczenia Sądu II instancji, Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 24.06.2015r., sygn. akt. II UK 268/14, uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższy wskazał, iż skarga kasacyjna była uzasadniona, gdyż w odwołaniu od decyzji ZUS skarżący zarzucił przede wszystkim nieuwzględnienie przez organ rentowy wszystkich okresów składkowych, a ponadto Sąd II instancji, po merytorycznym rozpoznaniu sprawy przez Sąd I instancji, nie ma kompetencji do odrzucenia odwołania na podstawie art. 477⁹ § 3¹ kpc. Przepis ten ma zastosowanie jedynie przez sąd I instancji.

Sąd Najwyższy stwierdził iż Sąd Okręgowy przeprowadził obszerne postępowanie dowodowe, którego wyniki mogły być skorygowane orzeczeniem reformatoryjnym, gdyby Sąd Apelacyjny zweryfikował na niekorzyść wnioskodawcy dokonana przez Sąd I instancji subsumpcję art. 58 i art. 57 ustawy emerytalnej. Sąd II instancji, nie może poprzestać jedynie na zbadaniu zarzutów apelacyjnych, ale winien poczynić własne ustalenia i ocenić je przez zastosowanie prawa materialnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelację skutkowałą uchyleniem wyroku i umorzeniem postępowania, przy czym z innych przyczyn aniżeli w niej wskazane. Sąd odwoławczy ponownie rozpoznając sprawę stwierdził bowiem, następczy brak przesłanki procesowej warunkującej dopuszczalność procesu (art. 199 § 1 pkt 2 kpc w związku z art. 355 § 1 kpc).

Stosownie do art. 199 § 1 pkt 2 kpc, sąd odrzuci pozew jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona. Przepis ten, z mocy art. 13 § 2 kpc, ma odpowiednie zastosowanie także w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w których odwołanie pełni rolę pozwu.

W myśl przepisu art. 355 §1 kpc, sąd ma obowiązek umorzyć postępowanie, jeżeli wydanie wyroku stało się niedopuszczalne. Zgodnie ze stanowiskiem utrwalonym w doktrynie i orzecznictwie wydanie wyroku staje się niedopuszczalne w tych sytuacjach, w których postępowanie nie może się toczyć w dalszym ciągu. Przede wszystkim ma to miejsce w tych wszystkich przypadkach, które (gdyby zaistniały przed wniesieniem pozwu) prowadziłyby do odrzucenia pozwu (zob. uwagi do art. 199). (zob. Komentarz do art. 355 kpc - Małgorzata Manowska; Lex, wyrok SN z 14.07.2011r. III UK 196/10 OSNP 2012/17-18/222).

Powołane przepisy mają zastosowanie gdy przedmiot jednej sprawy obejmuje i rozstrzyga o przedmiocie drugiej sprawy, wówczas ta druga w całości lub części staje się niedopuszczalna (bezzprzedmiotowa). Sytuacja taka ma miejsce w konkretnej sprawie, co Sąd II instancji stwierdził po uzupełnieniu stanu faktycznego.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny zważył również, iż wobec zmiany stanu faktycznego, nieaktualna stała się wykładnia prawa dokonana przez Sąd Najwyższy w sprawie przekazanej do ponownego rozpoznania (art. 398 20 kpc) – zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 09.07.1998r. I PKN 226/98 (OSNP 1999/15/486).

Sąd odwoławczy ustalił zatem, iż na wniosek ubezpieczonego z dnia 15.02.2014r. pozwany organ przywrócił mu termin do wniesienia sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika z dnia 05.09.2011r. Komisja lekarska w dniu 27.05.2014r. stwierdziła częściową trwałą niezdolność ubezpieczonego ale po dniu 24.03.1998r. tj. od 01.07.2011r. W konsekwencji, decyzją z dnia 16.06.2014r. ZUS Oddział w T., ponownie rozstrzygnął w przedmiocie wniosku W. W. z dnia 01.07.2011r. o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy tj. uchylił decyzję tego organu z dnia 06.10.2011r. (której dotyczyło skarżone w niniejszej sprawie rozstrzygnięcie Sądu I instancji) oraz ponownie odmówił ubezpieczonemu prawa do renty z uwagi na brak 5 letniego stażu ubezpieczeniowego w 10 leciu poprzedzającym datę złożenia wniosku i powstania niezdolności (vide kopia decyzji k. 251 a.s. k. 83 – akt rentowych, orzeczenie KLO k. 70-72 akt rentowych).

Ubezpieczony odwołał się od decyzji Zakład z dnia 16.06.2014r. Odwołanie zainicjowało kolejne postępowanie sądowe, w wyniku którego Sąd Okręgowy we Włocławku IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z dnia 31.03.2015 r., sygn. akt IV U 616/14, oddalił odwołanie ubezpieczonego, po ustaleniu, iż decyzja ZUS zarówno w zakresie ustaleń faktycznych, jak i prawnych była prawidłowa. Prawomocnym wyrokiem z dnia 26.04.2016r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił apelację ubezpieczonego od powyższego rozstrzygnięcia ((protokół rozprawy i ogłoszenia wyroku SO k. 92, wyrok SA k. 176 – akt sprawy sygn. III AUa 1188/15).

Przedmiot niniejszego postępowania i równoległe się toczącego postępowania w sprawie sygn. III AUa 1188/15 Sądu Apelacyjnego w Gdańsku (uprzednio sygn. akt Sądu Okręgowego we Włocławku) był tożsamy. Zachodziła również tożsamość stron procesu. Zaskarżone przez W. W. odmowne decyzje ZUS Oddział w T. – obie – wydane zostały wskutek rozpoznania jednego i tego samego wniosku ubezpieczonego z dnia 01.07.2011r. o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 26.04.2016r., w sprawie III AUa 1188/15, oddalającym apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu I instancji, wobec niespełnienia przez niego wszystkich warunków wymaganych przepisami art. 57 i 58 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS, Sąd II instancji rozstrzygnął pośrednio o prawidłowości decyzji ZUS z dnia 18.06.2014r. tj. o braku prawa W. W. do renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od lipca 2011r. - tym samym także w dacie wydania decyzji z dnia 06.10.2011r. i dacie wyrokowania w sprawie IV U 929/11 przez Sąd Okręgowy we Włocławku. Przypomnieć tu trzeba, iż decyzja odmawiająca prawa do renty rozstrzyga o braku prawa do tego świadczenia od dnia wniosku do dnia wydania decyzji (uzasadnienie wyroku SN z dnia 12.01.2012r. II UK 79/11 LEX nr 1130387).

W konsekwencji, niedopuszczalnym było wydanie wyroku w rozpoznawanej niniejszej sprawie, w której również przedmiotem sporu było prawo do renty ubezpieczonego za okres od lipca 2011r. .

Przypomnieć w tym miejscu należy, iż sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych, są sprawami cywilnymi jedynie w ujęciu formalnym (art. 1 k.p.c.). Postępowanie sądowe w tych sprawach ma charakter odwoławczy, gdyż inicjowane jest wniesieniem odwołania od decyzji organu rentowego, pełniącego jedynie rolę pozwu podlegającego regułom zwykłego postępowania procesowego. Przedmiotem postępowania w sprawach o świadczenia z ubezpieczeń społecznych jest zatem co do zasady kontrola decyzji organu rentowego według stanu rzeczy z chwili jej wydania. W sprawach o rentę z tytułu niezdolności do pracy znajduje to wprost potwierdzenie w obowiązujących od dnia 1 stycznia 2005 r. przepisach art. 477⁹ § 2¹ i 3¹ oraz art. 477¹⁴ § 4 k.p.c.

W wyroku z dnia 04.07.2013r. II UK 410/12 Sąd Najwyższy wyjaśnił, iż „zgodnie z art. 366 k.p.c. prawomocny wyrok sądu ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami. Innymi słowy, o wystąpieniu stanu powagi rzeczy osądzonej rozstrzyga nie tylko sama tożsamość stron, ale równocześnie tożsamość podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia. Dopiero kumulacja obu tych przesłanek przesądza o wystąpieniu powagi rzeczy osądzonej prowadzącej do nieważności postępowania. Nie zachodzi więc sytuacja tożsamości roszczenia w rozumieniu art. 379 pkt 3 k.p.c., gdy wprawdzie w obydwu sprawach o tym samym przedmiocie sporu występują te same strony, lecz różne

są ich podstawy faktyczne i prawne. Granice przedmiotowe powagi rzeczy osądzonej określa przedmiot rozstrzygnięcia i podstawa tego rozstrzygnięcia.

Wobec powyższego, skoro - jak uznano w orzecznictwie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 1998 r., II UKN 373/98, OSNAPiUS 1999 nr 21, poz. 702) - prawomocny wyrok oddalający odwołanie w sprawie o rentę inwalidzką, w którym ustalono okres zatrudnienia i datę powstania inwalidztwa ma powagę rzeczy osądzonej, zatem odwołanie od kolejnej decyzji organu rentowego, wydanej w tym samym stanie faktycznym, podlega odrzuceniu - art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.”

Podstawowa reguła nie pozwala prowadzić drugiego postępowania sądowego o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami i nakazuje uznać je za niedopuszczalne oraz umorzyć postępowanie, gdy uprzednio taka sama sprawa została już osądzona - art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 355 § 1 k.p.c.. Wobec powyższego, na mocy powołanych przepisów, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.

SSA Alicja Podlewska SSA Lucyna Ramlo SSA Maria Salańska - Szumakowicz